

ANTIKVARISK KONSEKVENSBESKRIVNING

REGNBÅGSGATAN

DETALJPLAN FÖR KONTOR, SKOLA OCH VERKSAMHETER

2025-04-25

ANTIKVARISK KONSEKVENSBESKRIVNING REGBÅGSGATAN - DETALJPLAN FÖR KONTOR, SKOLA OCH VERKSAMHETER

Beställare:

Göteborgs stad

Beställarens kontaktperson:

Erik Florberger, stadsbyggnadsförvaltningen

Konsult:

WSP Sverige AB

411 40 Göteborg

Besök: Fabrikstorget 1

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Organisationsnummer: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

www.wsp.com

Uppdragsansvarig:

Karin Myhrberg, WSP. Cerifierad sakkunnig kulturvärden (K)

Handläggande antikvarie:

Maria Mellgren, WSP. Certifierad sakkunnig kulturvärden (K)

Datum: 2025-04-25

Omslagsbild: Foto mot Rockverket, M1 och Pannverkstaden, taget mot nordväst. I siktlinjen syns Gothiahuset och Tornen.

INNEHÅLL

INLEDNING	4
KULTURMILJÖUTREDNINGENS RESULTAT	7
PLANFÖRSLAGET	16
KONSEKVENSBESKRIVNING	19
KÄLLFÖRTECKNING	25

INLEDNING

Bakgrund och syfte

Området mellan Pumpgatan och Götaverksgatan har varit föremål för utrednings- och planeringsarbete under ett flertal år. Området är komplext med arv från varvsepoken och stora sammanhängande frågor som exempelvis marksanering, dagvatten och klimatanpassning. Planen omfattar flera tidigare planprojekt som avslutats och samordnas i en ny detaljplan. Detaljplanens syfte är att ge möjlighet till komplettering med ny skola, kontor och bostäder, liksom ändrad användning av befintliga äldre industrilokaler, för att möta de behov som utvecklingen av stadsdelen kräver. Vidare ska frågor som dagvatten och klimatanpassning hanteras.

Uppdraget

WSP har, på uppdrag av stadsbyggnadsförvaltningen, tagit fram en antikvarisk konsekvensbeskrivning inom ramen för detaljplanearbetet vid Regnbågsgatan. Konsekvensbeskrivningen redovisar på vilket sätt områdets kulturhistoriska värden påverkas av åtgärderna i planförslaget och ska fungera som underlag/bilaga för en eventuell strategisk miljöbedömning tillhörande detaljplan.

Konsekvensbeskrivningen bygger på en kulturmiljöutredning som WSP har genomfört inom samma uppdrag (2025). I

föregående utredning identifierades områdets kulturmiljöegenskaper och en känslighetsanalys av dessa genomfördes. Resultatet redovisas i nästa kapitel.

Förutsättningar

Översiktsplan

I Göteborgs stads översiktsplan (2022) är Lindholmen utpekad som ett omvandlingsområde, vilket innebär att det föreslås utgöra en del av en tät sammanhållen innerstad. Bebyggelsen ska i framtiden utgöras av blandad stadsbebyggelse.

I ÖP är området från bevarandeprogrammet med som värdefull kulturmiljö. Rekommendationen lyder:

”Vid förändringar inom och i anslutning till områden med utpekade kulturvärden ska särskild hänsyn tas till kulturmiljöns värden och bebyggelsens karaktär. Befintlig bebyggelse ska behandlas med varsamhet så att värdena inte går förlorade och nya byggnader ska utformas med hänsyn till omgivningen och till det historiska sammanhanget i bebyggelsen.

I samband med planläggning och byggande ska behovet av fördjupade kunskaper om bebyggelsens och bebyggelsemiljöns värden klarläggas. Inom område som är av riksintresse för kulturmiljövården får inte åtgärder vidtas som

innebär att värdena påtagligt skadas. För att klarlägga hur planerade förändringar påverkar riksintresset kan miljökonsekvensbeskrivning (MKB) komma att erfordras i samband med planläggning.

Inom områden som är särskilt värdefulla för kulturmiljön och där bestämmelser för markanvändningen saknas (reservat, detaljplan, områdesbestämmelser) ska stor restriktivitet gälla vid prövning av ny bebyggelse och anläggningar.”

Göteborgs stads bevarandeprogram

Götaverken/Cityvarvet är upptaget i Göteborgs stads bevarandeprogram (Lundbyvassen 36:A). Hela planområdet ingår i det utpekade området. Följande särskilt värdefulla delar inom planområdet ingår i miljön:

- Gamla maskinverkstaden, byggd 1906 och utvidgad 1947 (M1). Inkluderar också dagens Pannverkstaden. Byggnaderna var tidigare sammanbyggda.
- Nya Maskinverkstaden uppförd på 1950-talet (M2)
- Ungkarlshotell byggt för anställda 1920 (Gothia)

Plan- och bygglagen

Byggnader och bebyggelseområden som anses vara särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen.

Om en väsentlig egenskap går förlorad eller om områdets särart/karaktär väsentligt ändras sker en förvanskning. För att undvika en förvanskning måste därför bärande karaktärsdrag, egenskaper och särarter identifieras och pekats ut. Dessa ska skyddas och ligga till grund för val av eventuella åtgärder, så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Förvanskningsförbudet gäller alltid, och ska följas av alla, såväl kommunen som fastighetsägare m.fl. Förvanskningsförbudet ska tillämpas vid alla åtgärder som berör miljön.

Varsamhetskravet i PBL gäller alla byggnader och innebär att hänsyn ska tas till byggnadens karaktärsdrag. Det kan avse sådant som byggnadsmaterial, takutformning, färgsättning, form och byggnadens samspel med omgivningen. Det handlar inte bara om trohet mot originalets utseende, utan även mot den teknik och material med vilket det har åstadkommit.

Prövning enligt 2 kap PBL avser lokaliseringen, det vill säga markens lämplighet för en åtgärd. Som ett allmänintresse är kulturmiljöperspektivet en central och ibland avgörande aspekt för lämpligheten att bebygga ett markområde. I 6

§ anges att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Metod

Den antikvariska konsekvensbeskrivningen ska bedöma vilken påverkan, effekter och konsekvenser som planförslaget har på områdets kulturhistoriska värden.

Metoden utgår ifrån Riksantikvarieämbetets Plattform för kulturhistorisk värdering och urval, Handbok för riksintressen (2014) samt Naturvårdsverkets vägledning för miljöbedömningar enligt kapitel 6 miljöbalken - Kulturmiljö, landskap och bebyggelse inom strategisk miljöbedömning.

Påverkan, effekt och konsekvens definieras enligt följande:

- Påverkan är den fysiska åtgärden i sig.
- Effekt är den förändring som uppkommer i omgivningen.
- Konsekvens är betydelsen av denna förändring.

Effekter av planförslaget bedöms enligt skalan nedan:

Stora negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att historiska samband, strukturer och betydelsebärande egenskaper bryts eller upphör. Kulturmiljövärden går förlorade och möjligheten att tolka den kulturhistoriska utvecklingen försvåras kraftigt.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att historiska samband, strukturer och betydelsebärande egenskaper delvis går förlorade. Kulturmiljövärden går delvis förlorade så att helheten inte kan uppfattas och möjligheten att utvinna och tolka information om den kulturhistoriska utvecklingen reduceras.

Små negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att historiska samband, strukturer och betydelsebärande egenskaper skadas eller försvinner i mindre utsträckning. Kulturmiljövärden finns kvar och möjligheten att tolka den kulturhistoriska utvecklingen kvarstår.

Ingen effekt: Uppstår när föreslagen åtgärd inte medför någon påverkan på historiska samband, strukturer och betydelsebärande egenskaper. Effekten innebär att möjligheten att tolka den kulturhistoriska utvecklingen kvarstår.

Positiva effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att möjligheten till historiska samband, strukturer och betydelsebärande egenskaper

förstärks och möjligheten att tolka den kulturhistoriska utvecklingen förbättras.

För att bedöma storleken av konsekvenserna vägs värdet på det som berörs samman med effekten av åtgärden, enligt matrisen här intill.

I förekommande fall görs även en bedömning av kumulativa effekter.

Värde/Effekt	Stor negativ effekt	Måttlig negativ effekt	Liten negativ effekt	Försumbar/ingen effekt	Positiv effekt
Högt värde	Mycket stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Måttligt negativ konsekvens	Ingen konsekvens	Positiv konsekvens
Måttligt värde	Stor negativ konsekvens	Måttligt negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens	Positiv konsekvens
Lågt värde	Måttligt negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Ingen konsekvens	Positiv konsekvens

KULTURMILJÖUTREDNINGENS RESULTAT

Konsekvensbeskrivningen baseras på resultatet av kulturmiljöutredningen, vilket sammanfattas nedan.

För att fånga upp områdets bärande kulturhistoriska berättelser identifierades tre teman: *Götaverken i Göteborg*, *Bebyggelsemönster och industrihistoriska spår* samt *Arkitektur och byggnadsteknik*. För varje tema har kulturmiljöegenskaper, såväl fysiska som visuella, identifierats. En känslighetsanalys gjordes sedan utifrån varje tema. Utifrån känslighetsanalyserna mynnade utredningen ut i ett antal rekommendationer och förhållningssätt till det fortsatta planarbetet.

Vidare gjordes en byggnadsinventering av byggnaderna inom planområdet. För dessa identifierades kulturmiljöegenskaper, utifrån vilka ett antal rekommendationer togs fram.

I den antikvariska konsekvensbeskrivningen bedöms hur områdets och de särskilt värdefulla byggnadernas värdebärande karaktärsdrag påverkas av planförslaget. Eftersom området ingår i stadens bevarandeprogram och huserar flera särskilt värdefulla byggnader bedöms området som helhet ha höga kulturhistoriska värden.

Teman

Götaverken i Göteborg

Götaverken har under lång tid varit ett tydligt inslag i stadsbilden och är det sista området med en tät och relativt välbevarad industrimiljö som kan ge en uppfattning om den tidigare varvsverksamheten längs Norra Älvstranden. Detta uttrycks bland annat genom att den storskaliga industribebyggelsen är synlig i vyer från flera platser i Göteborg, det tidigare huvudkontoret och M2an som annonserar Götaverkens närvaro när området angörs från Lindholmsallén, kontinuiteten i bebyggelsen från tidigt till sent 1900-tal som berättar om Götaverkens succesiva utbyggnad och närvaro i staden under lång tid och märkesbyggnaden M1an samt Gothiahuset.

KÄNSLIGHET GÖTAVERKEN I GÖTEBORG

De kulturmiljöegenskaper som är kopplade till temat Götaverken i Göteborg är känsliga för åtgärder som skulle innebära att Götaverkens synlighet och närvaro i staden skulle minska. Det skulle ske om vyer byggs igen eller förändras eller om betydelsefulla byggnadsverk rivs, förvanskas, byggs för eller konkurreras ut genom allt för dominerande tillägg i stadsbilden. Från älven sett är det utöver kranarna framför allt de stora byggnadskropparna med tegel- och plåtfasader i röda kulörer som förmedlar berättelsen om varvsområdet och därmed är känsliga för att dess karaktär förvanskas eller att de bli mindre synliga.

Från Lindholmsallén är det M2an med sin industrikaraktär och det f.d. huvudkontoret som tydligast berättar om Götaverken och därmed är mest känsliga för förändringar som skulle göra deras tidigare funktioner och deras samband med varvsmiljön mindre avläsbara.

Götaverken i Göteborg

 Preliminär plangräns

 Vy

 Angöringspunkt

Byggnader, bebyggelse

 Landmärke

 F.d. arbetarbostäder

 Varvsbebyggelse
mot Lindholmsallén

 Tät industrimiljö

Bebyggelsemönster och industrihistoriska spår

Bebyggelsemönstret inom plan- och utredningsområdet hör direkt samman med den verksamhet som bedrevs vid Götaverken. Bebyggelsen har tillkommit under lång tid. Byggnader har rivits och uppförts, byggts till och byggts om utifrån varvsindustrins behov och teknikutveckling. Tidigare transportstråk och ytor för lastning är grunden till dagens stråk, platser och mellanrum. Temat uttrycks genom siktlinjer mellan industriområdet och älven, stråk som berättar om områdets tidigare användning och rörelser, öppna platser som berättar om tidigare funktioner som transporter och lastning samt ett bebyggelsemönster med en tät, storskalig bebyggelse med sin grund i respektive byggnadsfunktion och med byggnader orienterade efter kajer och transportstråk.

KÄNSLIGHET

BEBYGGELSEMÖNSTER OCH INDUSTRIHISTORISKA SPÅR

Siktlinjer är känsliga för att byggas för. Det skulle minska områdets visuella kontakt med älven, vilket också ger en förståelse för sambandet mellan verksamheten och vattnet, och göra att upplevelsevärden inom området minskar.

Stråk berättar om områdets tidigare användning och rörelser och är känsliga för åtgärder som gör att de ändras, byggas för eller dras om.

Platser av betydelse är känsliga för att bebyggas eftersom det riskerar att göra området och respektive byggnads historia mindre avläsbar. Den öppna platsen utanför M1ans västra gavel har hög känslighet. Parken utanför Gothiahuset har under perioder varit bebyggd och har låg läsbarhet i dag. Den bedöms därmed ha lägre känslighet. Platsen mellan M1an och M2an har potential att berätta om de transporter och den lastning som skedde här, men har haft olika användningar och tidigare också varit bebyggd. Ytan har i dag låg läsbarhet och bedöms ha något lägre känslighet.

I bebyggelsemönstret finns en känslighet mot avvikande byggnadstyper eller avvikande placeringar av byggnader.

Ytor som ännu ej är iordningställda är känsliga för att bli allt för ordnade, eftersom de bidrar till områdets industrikaraktär. Likaså är kajer och spår av varvsverksamheten känsliga för att tas bort, eftersom områdets historiska användning skulle bli avsevärt svårare att avläsa. Dessa spår bidrar också till upplevelsevärden.

Bebyggelsemönster & industrihistoriska spår

 Preliminär plangräns

Stråk och siktlinjer

 Stråk

 Siktlinje

Bebyggelsemönster

 Tät industrimiljö

Övrigt

 Bevarat stickspår

Platser och mellanrum

 Platsbildning

 Rum med
välbevarad
industrikaraktär

 Äldre park

 Öppen yta med
pedagogiska värden

Arkitektur och byggnadsteknik

Inom utredningsområdet finns industribebyggelse från tidigt 1900-tal, med betonade gavlar och ett medeltida formspråk, verkstadsbyggnader inspirerade av de amerikanska dagsljusfabrikerna med generösa fönsterpartier och invändiga stora öppna ytor, till det senare 1900-talets industribyggnader med plåtklädda fasader. Byggnader har uppförts, rivits, byggts till och byggts om efter industrins behov. Det har gett en variationsrik miljö, där området binds samman av en industrikaraktär och gemensamma material och kulörer. I planområdets norra del finns det sena 1900-talets kontorsbyggnader representerade.

KÄNSLIGHET ARKITEKTUR OCH BYGGNADSTEKNIK

Flera av de identifierade karaktärsdragen är kopplade till områdets och byggnadernas industrikaraktär. Det finns en känslighet för att byggnader omgestaltas eller att exempelvis fönsterbyten sker utan hänsyn till områdets och respektive byggnads karaktär. Varje byggnads värdebärande karaktärsdrag redovisas mer ingående i nästa kapitel.

Den industriella karaktären är vidare känslig för att byggnaders baksidor och tekniska installationer försvinner, eftersom dessa berättar om områdets ursprungliga funktion, funktionsstyrda utformning och utveckling.

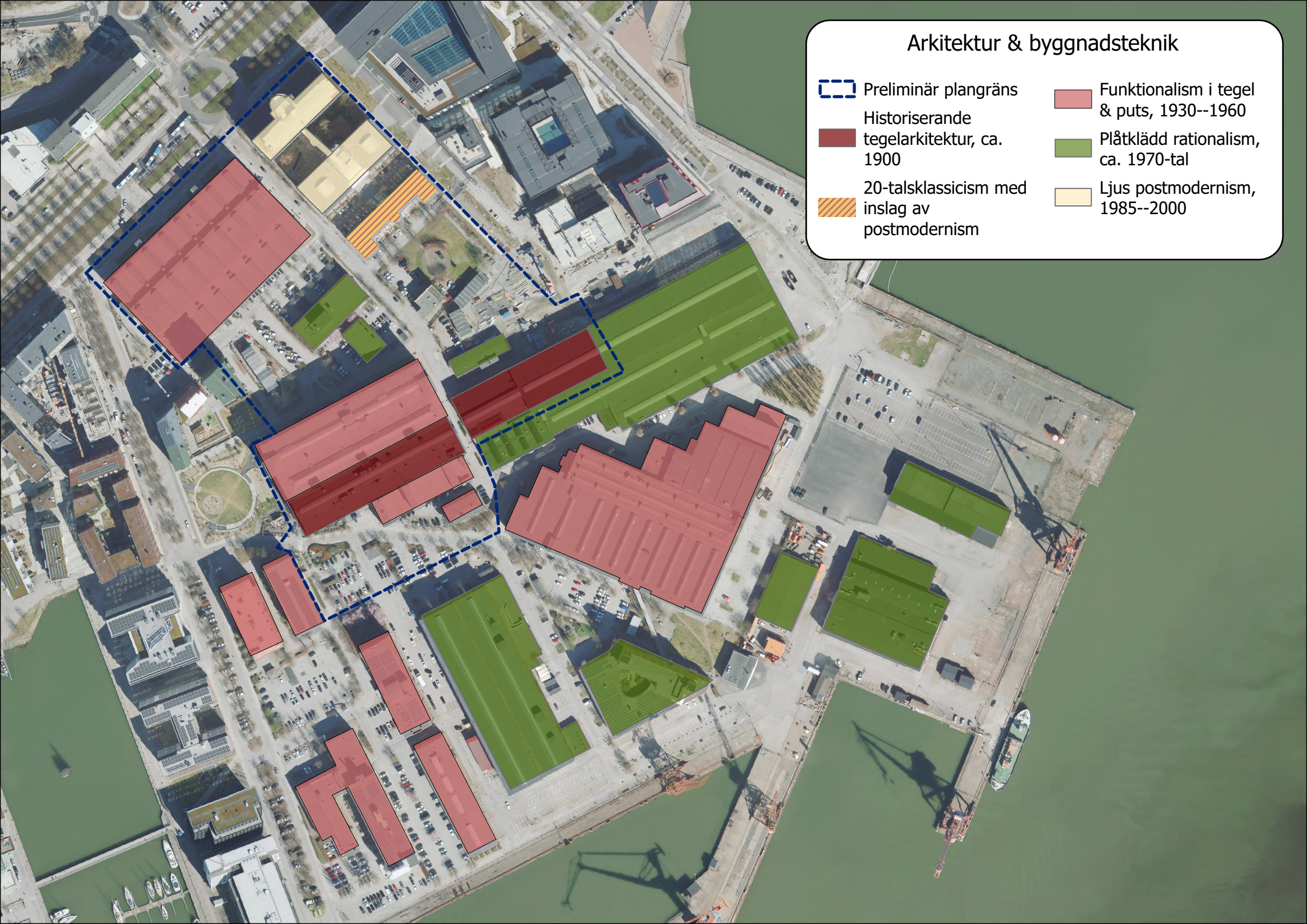
Bevarade interiörer med höga kulturhistoriska värden är känsliga för allt för omfattande åtgärder som skulle kunna innebära att byggnadernas konstruktioner och tidigare användning blir mindre läsbara. Öppna verkstadshallar är känsliga för att delas upp, av samma anledningar som ovan samt för att upplevelsevärden och pedagogiska värden skulle gå förlorade. Vad detta innebär för respektive byggnad redovisas mer ingående i nästa kapitel.

1980- och 90-talets byggnader är känsliga för ovarsamma åtgärder, vilket riskerar att ske eftersom den tidens arkitektur ännu inte är självklar som kulturhistoriskt värdefull.

Området kan vara känsligt för tillägg med avvikande material och kulörer som är allt för dominerande.

Arkitektur & byggnadsteknik

- Preliminär plangräns
- Historiserande tegelarkitektur, ca. 1900
- 20-talsklassicism med inslag av postmodernism
- Funktionalism i tegel & puts, 1930--1960
- Plåtklädd rationalism, ca. 1970-tal
- Ljus postmodernism, 1985--2000

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Nedan ges en mycket kortfattad genomgång av områdets byggnader. För värdebärande karaktärsdrag och rekommendationer hänvisas till kulturmiljöutredningen.

Gamla maskinverkstaden (M1) är en av gamla Götaverkens viktigaste karaktärsbyggnader med höga estetiska och industrihistoriska värden liksom upplevelsevärden genom de ursprungliga rumsvolymer och byggnadskonstruktion. Byggnaden är ett lokalt landmärke som alla senare tillkommande byggnader har fått förhålla sig till.

Pannverkstaden är genom sin ålder och sina arkitektoniska kvaliteter tillsammans med M1 en av Götaverkens viktigaste karaktärsbyggnader med höga estetiska och industrihistoriska värden. Utvändigt är dock inte den äldsta delens ursprungliga arkitektur synlig annat än i det västra gavelpartiet. Invändigt finns en enorm öppen hallbyggnad med höga upplevelsevärden, som också berättar om Götaverkens hela verksamhetsperiod.

Gothiahuset byggdes att locka arbetskraft till varvet, vilket uttrycks genom den omsorgsfulla placeringen och utformning som skilde sig från varvets övriga bebyggelse. Planlösningen berättar om den ursprungliga funktionen som

M1 fotograferad från väster.

Pannverkstadens västra fasad.

Del av Gothiahusets sydöstra fasad.

ungkarlshotell och är fortfarande avläsbar. Senare ombyggnader och ändringar har medfört ett radikalt förändrat uttryck, vilket minskat byggnadens kulturhistoriska värde.

Transformatorstationen har ett förvanskat uttryck till följd av senare ändringar. Vissa karaktärsdrag och detaljer från byggnadstiden är bevarade eller avläsbara. Byggnaden har ett miljöskapande värde i sitt sammanhang.

Nya maskinverkstaden (M2) har höga industrihistoriska värden. Placeringen längs Lindholmsallén annonserar Götaverkens närvaro och berättar om områdets historiska funktion. Trots senare om- och tillbyggnader till kontor är byggnaden både exteriört och interiört fortfarande avläsbar som en av varvets stora verkstadsbyggnader.

Citadellet är omgestaltat och förvanskat sedan uppförandetiden. Byggnaden har ett visst kulturhistoriskt värde som del i Götaverksområdet.

Tornen är ett tydligt exempel på den variation och lekfulla ansats i arkitekturen som förknippas med postmodernismen. Byggnaden representerar det sena 1900-talets utveckling i Götaverksområdet och är en viktig markör för den nya verksamheten i området som inte är tung industri.

Härderiet har ett visst kulturhistoriskt värde som del av Götaverkens verksamhet och ett miljöskapande värde eftersom den bidrar till områdets industriella karaktär.

Rockverkets västra fasad.

M2 fotograferad från öster.

Citadellet fotograferat från sydväst.

Härderiets södra fasad.

Tornen fotograferade från söder.

PLANFÖRSLAGET

Bakgrund och syfte

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet till komplettering med ny skola, kontor och bostäder, liksom ändrad användning av befintliga äldre industrilokaler, för att möta de behov som utvecklingen av stadsdelen kräver. Vidare ska frågor som dagvatten och klimatanpassning hanteras. Nedan redogörs för de delar av planen som bedömts ha störst påverkan på områdets kulturhistoriska värden.

Hantering av kulturvärden i befintlig bebyggelse

De kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna M1, M2, Rockverket, Pannverkstaden och Gothiahuset förses med rivningsförbud.

M1 förses med skyddsbestämmelse som anger att ursprungliga fönster i östra fasaden ska bevaras.

M1, M2, Rockverket, Pannverkstaden och Gothiahuset förses med varsamhetsbestämmelser. M1an har den mest omfattande varsamhetsbestämmelsen som berör både exteriör och interiör, medan bestämmelserna för övriga byggnader endast berör exteriörer.

För Gothiahuset, som är kraftigt omgestaltat, hanterar varsamhetsbestämmelsen endast takmaterial och takform.

Tornen, som har högt kulturhistoriskt värde, omfattas inte av några bestämmelser avseende kulturvärden.

Ny bebyggelse och nya funktioner

Inom planområdet tillkommer ny bebyggelse i form av ett bostadskvarter och en skola.

Ett kringbyggt bostadskvarter uppförs mellan Gothiahuset och Pannverkstaden, på den yta som i dag utgörs av en park. Fasader mot gata ska utföras i huvudsak i tegel.

Skolan ska uppföras centralt i planområdet, där Härderiet/Härdverkstaden och Gjuteriet är belägna. Utgångspunkten är att utreda om befintliga byggnader kan återbrukas inom den nya skolan. Skolans fasader mot gatan eller GC-väg ska utföras i huvudsak i tegel. Högsta nockhöjd är 18.5 meter över angivet nollplan.

Detaljplanen möjliggör en omfattande omgestaltning och påbyggnad av Tornen. Högsta nockhöjd för Tornen regleras till 41.5 meter över angivet nollplan. I gestaltningsprogrammet anges att Tornens stomme ska återbrukas.

Del av Pannverkstaden föreslås få ny funktion som idrottshall, centrum eller kontor.

Övrig bebyggelse

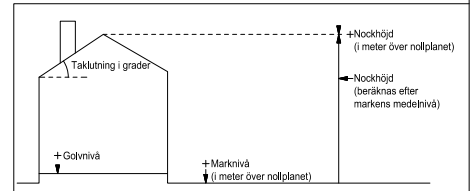
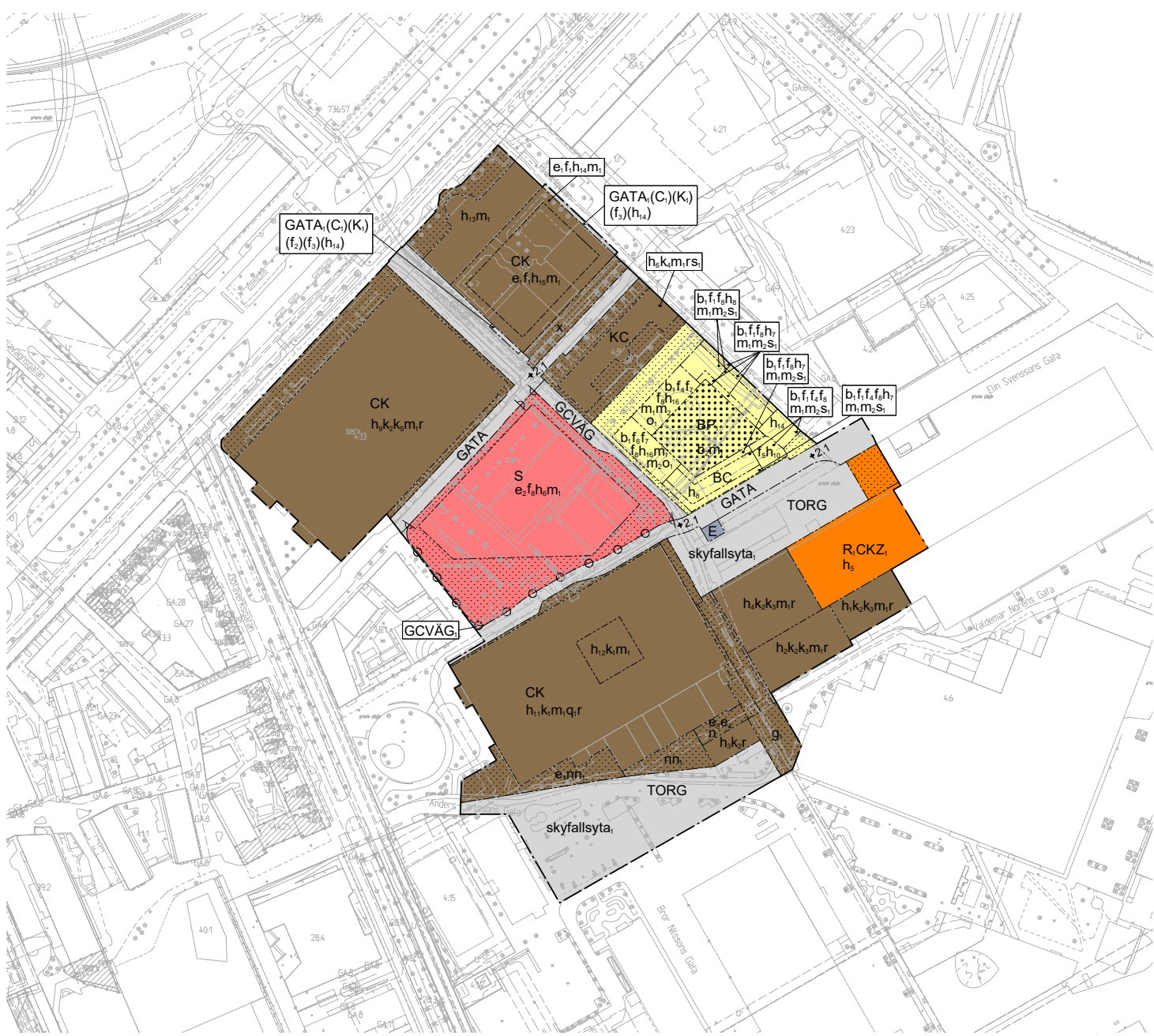
Ångcentralen och Blåsterverkstaden föreslås rivas.

Gator och allmänna platser

Två nya torg tillkommer: ett söder om M1 och ett norr om Pannverkstaden. Yta för skyfallshantering får anordnas på bägge torgen. I övrigt anges inga bestämmelser för torgen.

Elin Svenssons gata, som i dag har en delvis provisorisk karaktär, blir en av huvudgatorna genom området.

Bevarande av industrihistoriska spår som delar av stickspår regleras inte i planförslaget. I gestaltningsprogrammet anges att gator behöver nyanläggas men att så mycket som möjligt ska återbrukas.

Principskiss över hur höjder och taktlutning beräknas

BESLUTSHANDLING INFÖR SAMRÅD

Samrådshandlingarna består av:

- plankarta med bestämmelser
- planbeskrivning
- illustrationsritning
- grundkarta (preliminär)
- fastighetsförteckning
- samrådsakts

BESLUT (Plankarta -bestämmelser) **PLANHANDLINGAR**

Diariumnummer SBF-2023-00544 Plankarta med bestämmelser

Planstart åååå-mm-dd Planbeskrivning

Anläggande _____

Laga kraft _____

Detaljplanen är upprättad enligt PBL 2010:900 (SFS 2014:900), utökat planförfarande, Boverkets planbestämmelsekatalog version 2022-11-01

GRUNDKARTAN

Grundkartan upprättad genom utdrag ur digitala baskartans databas. Referenssystem i plan/ höjd: SWEREF 99 12 00/ RH 2000

Beteckningar: enligt Lantmäteriets Handbok i mät- och kartfrågor (HM/K-ka) med de avvikelser som redovisats i beteckningarna.

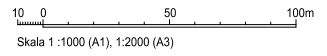
Detaljplan för kontor, skola och verksamheter vid Regnbågsgatan inom stadsdelen Lundbyvassen

Göteborg 2025-04-04 beslutshandling inför samråd

Eva Tenow Johan Henrikson
 Enhetschef detaljplan centrum norr Plankonsult

PLANKARTA **2 -XXXX**

2 -XXXX
 St

Cadritad av: Katarina Tellow

2 -XXXX st	<p>PLANBESTÄMMELSER Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.</p> <p>GRÄNSBETECKNINGAR --- Planområdesgräns - - - - - Användningsgräns - - - - - Egenskapsgräns</p> <p>ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN <i>Allmän plats</i></p> <p>GATA Gata GATA Gata som får överbyggas med centrum och kontor GCVÄG Gång- och cykelväg GCVÄG Gångväg TORG Torg</p> <p><i>Kvartersmark</i> B Bostäder C Centrum (C.) Centrum som får underbyggas med gata E Tekniska anläggningar K Kontor (K.) Kontor som får underbyggas med gata P. Parkering under mark för bostadsändamål R. Idrottshall S Skola Z. Icke störande verksamhet</p> <p>EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS <i>Utformning av allmän plats</i></p> <p>+2.1 Markens höjd över angivet nollplan ska skyfallsytta. Yta för skyfallshantering får anordnas.</p> <p>EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK <i>Begränsning av markens utnyttjande</i></p> <p> Marken får inte förses med byggnad. Endast parkering under mark. <i>Byggnaders användning</i></p> <p>s Byggnadens våningsplan ovan gatuplanet ska inte användas för centrumändamål</p> <p><i>Höjd på byggnadsverk</i></p> <p>h₁ Högsta nockhöjd är 12.5 meter över angivet nollplan. h₂ Högsta nockhöjd är 13.0 meter över angivet nollplan. h₃ Högsta nockhöjd är 15.0 meter över angivet nollplan. h₄ Högsta nockhöjd är 16.5 meter över angivet nollplan. h₅ Högsta nockhöjd är 18.0 meter över angivet nollplan. h₆ Högsta nockhöjd är 18.5 meter över angivet nollplan.</p>	<p>h₁ Högsta nockhöjd är 22.0 meter över angivet nollplan. h₂ Högsta nockhöjd är 25.0 meter över angivet nollplan. h₃ Högsta nockhöjd är 27.0 meter över angivet nollplan. h_{3a} Högsta nockhöjd är 29.0 meter över angivet nollplan. h_{3b} Högsta nockhöjd är 32.0 meter över angivet nollplan. h_{3c} Högsta nockhöjd är 35.5 meter över angivet nollplan. h_{3d} Högsta nockhöjd är 36.0 meter över angivet nollplan. h_{3e} Högsta nockhöjd är 37.0 meter över angivet nollplan. (h_{3a}) Högsta nockhöjd är 37.0 meter över angivet nollplan. h_{3b} Högsta nockhöjd är 41.5 meter över angivet nollplan. h_{3c} Högsta nockhöjd är 41.5 meter över angivet nollplan. h_{3d} Högsta nockhöjd är 41.5 meter över angivet nollplan.</p> <p><i>Markens anordnande och vegetation</i></p> <p>n Yta ska utföras med torgkaraktär. n Marken får inte användas för parkering.</p> <p><i>Markreservat för allmännyttiga ändamål</i></p> <p>x Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik.</p> <p><i>Markreservat för gemensamhetsanläggningar</i></p> <p>g Markreservat för gemensamhetsanläggning för ledningar.</p> <p><i>Rivningsförbud</i></p> <p>r Byggnad får inte rivas.</p> <p><i>Skydd av kulturvärden</i></p> <p>q Ursprungliga fönster i östra fasaden ska bevaras.</p> <p><i>Skydd mot störningar</i></p> <p>m Inom kvarter ska byggnad vid högvattnen kunna evakueras till högstråk 2.1 meter över angivet nollplan inom allmän plats. m₁ Lågsta nivå på färdigt golv och öppningar i byggnad ska vara minst 2.8 meter över angivet nollplan. Under denna nivå ska byggnadsdelar översvämningssäkras för händelse av högvattnen.</p> <p><i>Stängsel, utfart och annan utgång</i></p> <p>o Utfartsförbud</p> <p><i>Takvinkel</i></p> <p>o Takvinkel ska vara mellan 25-38 grader</p> <p><i>Utformning</i></p> <p>f Underkant på överliggande bjälklag ska ligga minst 4.7 meter ovan golvbjälklag i entréplan. Entresobjälklag får uppföras däremellan.</p>	<p>(f₁) Balkong och burspråk får uppta högst 30% av fasadens längd. Balkongräcken ska vara siktmissigt genombrutna. (f₂) Byggnadsdel ovan allmän plats tillåts på en fri höjd av lägst 6.0 meter. Balkongräcken ska vara siktmissigt genombrutna. f Balkong får kräva ut högst 1.4 m från fasadiv och sammanlagt motsvara maximalt 30 % av fasadens längd. Balkongräcken ska vara siktmissigt genombrutna. f₁ Balkong får kräva ut högst 1.4 m från fasadiv och sammanlagt motsvara maximalt 15 % av fasadens längd. Balkongräcken ska vara siktmissigt genombrutna. f₂ Balkong får kräva ut högst 1.4 m från fasadiv och sammanlagt motsvara maximalt 75 % av fasadens längd. Balkongräcken ska vara siktmissigt genombrutna. f Takkupor får utföras till sammanlagt maximalt 70 % av fasadens längd och vara indragna minst 1.5 meter från fasadiv. f Fasader mot gata eller gång- och cykelväg ska utföras i huvusak i tegel.</p> <p><i>Utförande</i></p> <p>b Om ekvivalent ljudnivå vid bostadens fasad är över 60 dBA (85 dBA för små bostäder med max boarea 35 kvm) ska minst hälften av bostadsrummen vara vända mot ljuddämpad sida. Fasad mot ljuddämpad sida ska ha ekvivalent ljudnivå högst 55 dBA samt maximal ljudnivå nattetid högst 70 dBA. Om bostaden har en eller flera uteplatser ska ljudnivån vid minst en uteplats vara högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå. b Högsta höjd på mark är +2,8 meter över stadens nollplan.</p> <p><i>Utnyttjandegrad</i></p> <p>e₁ Största sammanlagda bruttoarea ovan mark är XX m² inom användningsområdet e₂ Största byggnadsarea är 1600 m². e₃ Undantag från bestämmelse om att marken inte får förses med byggnad får medges för komplementbyggnad med byggnadsarea upp till 12 m². e₄ Undantag från bestämmelse om att marken inte får användas för parkering får medges för parkering för rörelsehindrade.</p>	<p><i>Varsamhet</i></p> <p>k₁ Vid ändring och underhåll av byggnadens exteriör och interiör ska byggnadens kulturhistoriska värden och arkitektoniska egenart särskilt beaktas. Vid ändring av fasad ska tas till byggnadens karaktärsdrag vad gäller fönsterformer med storlek och placering, liksom markerade gavlar, mönstermurning, pilastrar, trappfris och markerad takfot. Detta gäller också fasadtegel med utseende, struktur, kulör och storlek. k₂ Vid ändring och underhåll av byggnadens exteriör ska byggnadens kulturhistoriska värden och arkitektoniska egenart särskilt beaktas. Byggnadsdelar, byggnadsmaterial och tekniska installationer som vittnar om industriproduktionen ska i största möjliga mån bibehållas. k₃ Den markerade västra gaveln ska bevaras avseende takfotssilhuett med gesims och putsad fasad. k₄ Takform ska bevaras. Taktäckning ska vara plåt. k₅ Det flacka sadeltaket ska bevaras avseende form.</p> <p>EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK <i>Villkor för startbesked</i></p> <p>Startbesked får inte ges för markarbeten förrän beslut om avhjäljande åtgärder gällande förorenad mark erhållits av miljöförvaltningen. Marken ska klara gällande krav för aktuell markanvändning (4 kap 14§4p PBL).</p>	<p>BESLUTSHANDLING INFÖR SAMRAD</p> <p>Samrådshandlingarna består av: - plankarta med bestämmelser - grundkarta (preliminär) - planbeskrivning - fastighetsförteckning - illustrationsritning - samrådsrets</p> <p>BESLUT (Plankarta, bestämmelser) PLANHANDLINGAR Diarienummer SBF-2023-00544 Plankarta med bestämmelser Planstart <u>åååå-mm-dd</u> Planbeskrivning Antagande _____ Laga kraft _____</p> <p>Detaljplanen är upprättad enligt PBL 2010:900 (SFS 2014:900), utökat planförfarande, Boverkets planbestämmelsekatalog version 2022-11-01</p> <p>GRUNDKARTAN</p> <p>Grundkartan upprättad genom utdrag Beteckningar enligt Lantmäteriets ur digitala baskartans databas. Handbok i mät- och kantrågor Referenssystem i plan/ höjd: (HMK-Ka) med de avvikelser som SWEREF 99 12 00/ RH 2000 redovisats i beteckningarna.</p> <p> Göteborgs Stad Stadsbyggnadsförvaltningen</p> <p>Detaljplan för kontor, skola och verksamheter vid Regnbågsgatan inom stadsdelen Lundbyvassen</p> <p>Göteborg 2025-04-04 beslutshandling inför samråd</p> <p>Eva Tenow Enhetschef detaljplan centrum norr Johan Henrikson Plankonsult</p>
	PLANKARTA	2 -XXXX			

KONSEKVENSBESKRIVNING

Konsekvensbeskrivningen är gjort utifrån plankarta daterad 2025-04-04 samt utkast till gestaltungsprogram daterat samma datum.

Påverkan

Planförslaget innebär följande påverkan:

Befintlig park i anslutning till Gothiahuset försvinner och bebyggs.

Ny bostadsbebyggelse uppförs i form av ett kringbyggt kvarter. Fasader utförs i huvudsak i tegel för att ansluta till befintlig industribebyggelse. Tak mot Gothiahuset samt i västra hörnet regleras till sadeltak, vilka kan tillföras takkupor. Balkongers placeringar samt utformning av fronter regleras till att uppta 15% - 75% av fasadernas längd. Balkongräcken ska vara siktmässigt genombrutna.

Delar av nytt bostadskvarter kan bli 37 meter höga. Det får en visuell påverkan främst inom planområdet med omgivning.

Nytt bostadskvarter uppförs på en i dag till största del öppen yta. Det ger en visuell påverkan på siktlinjer inom området. Bland annat byggs vyer mot Gothiahuset från södra delen av Regnbågsgatan för och Gothiahuset kan inte längre betraktas på avstånd.

Ny skola uppförs. Fasader utförs i huvudsak i tegel för att ansluta till befintlig

industribebyggelse. Eventuellt kan de befintliga byggnaderna Härderiet och Gjuteriet användas som delar i ny skola.

Omkring skolan tillkommer en skolgård på en yta som i dag till största del är parkeringsplats. Det ger en direkt men också en funktionell påverkan genom att ytan inte längre är tillgänglig för allmänheten på samma sätt.

Planförslaget ger en direkt påverkan då det möjliggör att Tornen omgestaltas och byggs samman med Citadellet. Gården däremellan bebyggs därmed. Vidare innebär planförslaget att Tornen kan byggas på upp till 41,5 meters nockhöjd, vilket också ger en visuell påverkan inom och i anslutning till planområdet.

Ytan söder om M1 och Rockverket, som i dag till stor del utgörs av parkeringsplatser, omvandlas till torg.

Ytan norr om Pannverkstaden, som i dag dels är bebyggd med en enklare industribyggnad, dels utgörs av en provisorisk yta och byggarbetsplats, omvandlas till torg och yta för idrott.

Elin Svenssons gata, som under många år haft en provisorisk karaktär, iordningställs och blir en ny huvudgata inom området.

Planförslaget innebär att M1, M2, Rockverket, delar av Pannverkstaden och Gothiahuset förses med rivningsförbud.

Vidare förses M1 med skyddsbestämmelse för ursprungliga fönster i östra fasaden, där det anges att fönstren ska bevaras.

M1, M2, Rockverket, Pannverkstaden och Gothiahuset förses med varsamhetsbestämmelser av olika slag. Endast för M1 hanteras interiör i varsamhetsbestämmelsen. För övriga byggnader begränsas varsamhetsbestämmelser till exteriör.

Planförslaget möjliggör att del av Pannverkstaden kan byggas om till idrottshall.

Effekter och konsekvenser

Särskilt värdefulla byggnader

Planförslaget medger en omgestaltning av den särskilt värdefulla byggnaden Tornen. Denna byggnad är den mest välbevarade i hela planområdet. Effekten blir att byggnaden inte längre är läsbar som en byggnad uppförd under det sena 1980- och tidiga 1990-talet och att dess höga kulturhistoriska värden därmed försvinner. Även möjligheten att avläsa Götaverkens utbyggnad under sent 1900-tal försvåras kraftigt. I och med att byggnaden föreslås rivas ned till stommen försvinner möjligheten att läsa av den sista årsringen av Götaverkens utveckling från tung industri till mer kontorsbaserad verksamhet, vilket också speglar samhällets utveckling i stort. Det är inte hållbart att riva en fungerande kontorsbyggnad som ännu inte uppnått sin livslängd, även om stommen föreslås återbrukas. Effekten bedöms som stor negativ, vilket tillsammans med byggnadens höga kulturhistoriska värde ger en mycket stor negativ konsekvens.

Effekten av planförslagets rivningsförbud blir att M1, M2, Rockverket, delar av Pannverkstaden och Gothiahuset får ett starkare skydd mot rivning. Effekten bedöms som neutral till positiv, vilket i kombination med byggnadernas höga kulturhistoriska värden får en positiv konsekvens.

Skyddsbestämmelser för ursprungliga ferrofönster i M1an ger effekten att dessa med större sannolikhet kommer att bevaras. Effekten

bedöms som positiv, vilket tillsammans med fönstrens höga värde ger en positiv konsekvens.

M1, M2, Rockverket, Pannverkstaden och Gothiahuset förses med varsamhetsbestämmelser av olika slag.

Den kulturhistoriskt värdefulla interiören i M1an har försetts med varsamhetsbestämmelse. Det ger den positiva effekten att eventuella kommande invändiga ändringar och åtgärder i M1an ska göras med hänsyn till de höga kulturhistoriska värdena, vilket också innebär en positiv konsekvens av varsamhetsbestämmelsen.

Kulturhistoriskt värdefulla interiörer i Pannverkstaden, M2an, och Rockverket har inte försetts med varsamhetsbestämmelser, vilket riskerar att få effekterna att kulturhistoriskt värdefulla delar av interiörer rivs eller byggs om utan hänsyn till deras kulturvärden och att dessa därmed går förlorade, vilket i värsta fall skulle ge måttliga till stora negativa effekter. Pannverkstadens väldiga öppna hallbyggnad är den största sammanhängande rumsvolymen i f.d. Götaverken med höga upplevelsevärden. M2an är fortfarande avläsbar som en av varvsområdets största maskinhallar genom sin massiva volym och invändigt synliga konstruktiva byggnadsdelar. Rockverket har redan genomgått en hel del förändringar och eventuella framtida åtgärder bör därför noga övervägas. Konsekvenserna av avsaknad av varsamhetsbestämmelser för interiörerna i dessa byggnader riskerar att bli måttliga till mycket stora negativa.

Taklanternin och takkonstruktion i Pannverkstaden.

Fönster som förses med skyddsbestämmelse, M1an.

Detalj i interiör M2an, som inte omfattas av varsamhetsbestämmelse.

Särskilt värdefullt bebyggelseområde

Effekten av att befintlig park utanför Gothiahuset bebyggs blir att den första gestaltade grönytan inom området med koppling till Götaverken försvinner, liksom en del av Gothiahusets kontext. Det innebär att det blir svårare att avläsa vilken omsorg som Götaverken lade på att locka arbetare till sig och att skapa en god boendemiljö för dessa. Vissa socialhistoriska värden går därmed förlorade. Att parken bebyggs ger också effekten att Gothiahuset inte längre kommer gå att betrakta på avstånd, så som det ursprungligen avsågs, utan istället hamnar mellan två större, högre byggnader.

Ett nytt bostadskvarter innebär en för planområdet främmande byggnadstyp och funktion. Bostäder har tidigare funnits, men med en tydlig koppling till Götaverken. Det får som effekt att områdets industrikaraktär minskar. Den negativa effekten av detta dämpas av att bostäderna utformas som ett kringbyggt kvarter som resulterar i en stor sammanhållen enhet, vilket passar in i befintligt bebyggelsemönster samt att planförslaget reglerar utformningen av fasader till i huvudsak tegel. I plankartan regleras inte fasadernas kulör, men i gestaltungsprogrammet anges en färgskala med röda och bruna kulörer. Val av material och kulörer som samspelar med områdets befintliga fasader gör att ny bebyggelse upplevs som mindre främmande. Kvarteret föreslås få

balkonger mot gata, vilket är ett främmande inslag i ett industriområde. Balkongräcken ska enligt planförslaget vara siktmässigt genombrutna på byggnader mot Regnbågsgatan samt mot Gothiahuset, vilket gör dem mindre framträdande. I gestaltungsprogrammet anges att balkonger ska inordnas i en vertikal betoning av fasaderna, vilket också är positivt. Gestaltningen av det nya bostadskvarteret, så som det hanteras i gestaltungsprogrammet, uppfattas som ambitiös och anpassad till områdets karaktär. Dock regleras endast gestaltningen till viss del i plankartan. Det är av stor vikt att den höga ambitionen bibehålls för att hålla nere de negativa effekterna.

Planförslaget medger att nya skolbyggnader uppförs. Utgångspunkten är att befintliga byggnader på platsen ska återbrukas, vilket är positivt, men planförslaget möjliggör också nybyggnad. Fasader ska även här utföras i huvudsak i tegel. Om befintliga byggnader återbrukas inom skolanläggningen antas att en omgestaltning av dessa kommer att ske. Effekten blir att den industriella karaktären i området minskar, samt att de för området typiska kontrasterna mellan enklare och mer påkostade byggnader, fasader och material, som berättar om områdets funktionsstyrda utformning och utveckling, minskar.

Effekten av att ytan mellan M1 och M2 till stor del kommer att utgöras av skolgård, som sannolikt kommer att omgärdas av staket eller dylikt, blir att

ytans historiska funktion tydliggörs ytterligare. Det visuella och funktionella sambandet mellan M1 och M2 minskar.

Den omgestaltning av Tornen, som planförslaget möjliggör, får utöver ovan nämnda konsekvenser för byggnaden i sig även konsekvenser för området som helhet. Tornens gestaltning regleras inte i plankartan, men i gestaltungsprogrammet anges att Tornen ska utformas med inspiration från varvsstaden med den äldre färgpaletten rostrött och rödbrunt och materialen tegel och plåt. Det är dock en karaktär som inte har någon koppling till den kontorsverksamhet som Tornen byggdes för. Effekten på områdesnivå blir att Götaverkens utveckling över tid, med kontorsbyggnader samlade i norra hörnet av planområdet, blir svårare att avläsa.

I och med omgestaltningen av Tornen försvinner den länk mellan Citadellet och Gothiahuset som förklarar den omgestaltning som gjordes av dessa byggnader under 1980-talet.

Ytterligare en effekt av Tornens omgestaltning tillsammans med det nya bostadskvarteret, blir en skalförskjutning inom området, där de största byggnaderna historiskt har varit kopplade till industrin och generellt varit placerade närmare älven.

Vidare riskerar det nya bostadskvarteret och det omgestaltade Tornen att ge ett massivt intryck som konkurrerar med de större

industribyggnadernas visuella och strukturella dominans. För bostadskvarteret hjälper den omsorgsfulla gestaltningen till att minska ett massivt intryck. Den visuella kopplingen mellan olika delar av Götaverkens område försvagas genom den nya bebyggelsen som är placerad mitt i planområdet.

När området omgestaltas och iordningställs försvinner sannolikt industrihistoriska spår som bevarade stickspår, vilket gör områdets industrihistoria otydligare.

Sammantaget ger planförslaget effekterna att områdets industriella karaktär minskar, att Götaverkens tydliga årsringar blir svårare att avläsa liksom industriområdets omfattning, vilket gör Götaverkens succesiva utbyggnad svårare att förstå. Effekterna bedöms som måttligt negativa. I kombination med områdets höga kultuhistoriska värden ger det en stor negativ konsekvens.

Karaktären i planområdets norra del kommer att förändras kraftigt i och med omgestaltningen av Tornen. På fotot syns Gothia, Tornen och Citadellet med gula putsade fasader, fotograferade från sydost.

Platsen för föreslaget bostadskvarter. Siktlinjer mot Gothiahuset försvinner.

Del av den öppna ytan mellan M1 och M2 kommer att ianspråktagas av skolgård.

Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar. Effekterna av exempelvis flera olika detaljplaner kan tillsammans bli lika stora, större eller mindre än summan av de individuella effekterna.

Planområdet ingår i planprogrammet för Lindholmen som anger ytterligare förtätning i området. Översiktsplanen anger att planområdet med närområde ska utvecklas till tät blandad stadsbebyggelse. I närheten pågår bland annat utbyggnaden av Karlastaden och planering av gång- och cykelbro över Göta älv. Direkt öster om planområdet har nya bostadshus nyligen uppförts.

Götaverkens område sträcker sig utanför planförslagets område. Förtätning med bostadsbebyggelse på flera platser inom och i närheten av Götaverkens område, bland annat på tidigare stora öppna ytor som har behövts för varvsverksamheten, gör att Götaverkens tidigare omfattning blir otidlig och dess industrihistoria blir svårare att avläsa. Samband inom området riskerar att brytas och många nya stora, höga byggnader innebär en skalförskjutning som kan leda till att de stora f d industribyggnaderna inte längre upplevs som dominerande.

En kumulativ effekt av hög exploateringsgrad med höga byggnader i området kan bli att flera av de siktlinjer som finns mot Ramberget byggs

igen och att områdets naturliga topografi blir mindre läsbar.

En annan typ av kumulativ effekt är när den först planerade bebyggelsen sätter ramarna för vad som kan byggas i senare skeden. På liknande sätt kan rivningar ge kumulativa effekter. Den totala omgestaltningen, eller rivningen, av 1990-talsbyggnaden Tornen som planförslaget medger kan ses som ett ställningstagande för att riva fungerande byggnader som endast är några decennier gamla, istället för att arbeta på ett mer hållbart sätt med befintliga byggnader och det byggda kulturarvet.

Planförslaget tillsammans med nyligen uppförda byggnader samt planerad förtätning i området innebär att Götaverkens industrihistoria blir svårare att avläsa. Landmärket M1an till vänster och Ramberget som skyntar bakom Tornen och Citadelet utmanas visuellt av nya stora, höga byggnader.

Samlad konsekvensbeskrivning

Planområdet innehåller det sista bevarade varvsområdet i Göteborg. Som ett av världens största skeppsvarv var Götaverken en av de industrier som lade grunden till det moderna Göteborgs välstånd. Götaverken är fortfarande avläsbart som en tät och relativt välbevarad industrimiljö och den numera enda kvarvarande bebyggelsemiljön som kan berätta om den tidigare omfattande varvsverksamheten längs Norra Älvstranden.

Götaverkens synlighet i Göteborg, bland annat från älven och Södra Älvstranden, påverkas inte i högre grad av planförslaget. Inom planområdet innebär de åtgärder som planförslaget medger (ny bostadsbebyggelse, ny skola, omgestaltning av Tornen, rivning eller omgestaltning av mindre industribyggnader, förlust av industrihistoriska rester som stickspår) att Götaverkens kontinuitet och successiva utbyggnad blir svårare att avläsa. Den industriella karaktären minskar och det blir svårare att förstå platsens historiska funktion. Konsekvensen blir att områdets kulturhistoriska värden och upplevelsevärden minskar.

Sammantaget bedöms planförslaget ge måttligt negativa effekter på det särskilt värdefulla bebyggelseområdet, vilket i kombination med de höga kulturhistoriska värdena ger stora negativa konsekvenser.

Omgestaltningen av den särskilt värdefulla

byggnaden Tornen får negativa effekter för byggnaden i sig samt för området som helhet. I kombination med byggnadens höga kulturhistoriska värde ger det en mycket stor negativ konsekvens.

Det är positivt att flera av de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna har försetts med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser, samt att ursprungliga fönster i M1an försetts med skyddsbestämmelse.

På sikt riskerar kulturhistoriska värden i byggnadernas interiörer försvinna då varsamhetsbestämmelser saknas för M2an, Pannverkstaden och Rockverket.

KÄLLFÖRTECKNING

Lagar, förordningar och föreskrifter

Plan- och bygglagen

Kommunala planeringsunderlag

Göteborgs stad (1999) Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse - ett program för bevarande för Göteborgs stad, del 1.

Göteborgs stads Översiktsplan, <https://oversiktsplan.goteborg.se/>

Göteborgs stad, Centrum - Gång- och cykelbro över Göta Älv
<https://goteborg.se/wps/portal?uri=gbglnk:gbg.page.bb7386fd-1152-47cb-9da4-d06bd7780a77&projektid=SBF-2023-00506>
Besökt 2025-04-25

Metoder och rekommendationer

Naturvårdsverket, Vägledning , miljöbedömningar enligt kapitel 6 miljöbalken <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar>

Riksantikvarieämbetet, Plattform för kulturhistorisk värdering och urval, 2015

Riksantikvarieämbetet, Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, 2014

Illustrationer

Foton tagna av WSP 2024-2025.

wsp

